

VEFEYAT

DOÇ. DR. ŞÜKRÜ SELİM HAS
(1952-2018)

Prof. Dr. Kenan HAS

ÖZGEÇMİŐ

1952 yılında Kayseri Mimarsinan'da doğdu. İlköğrenimini Mimarsinan'da, Orta ve Lise öğrenimini Kayseri'de aldı. 1974'te Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 1975-76 da Londra'da dil öğrenimi gördü. 1976 yılında İskoçya Edinburgh Üniversitesine Yüksek Lisans ve Doktora eğitimi için kabul edildi. 1978 de 6 ay süreyle Mısır'da Arapça kurslarına katılıp materyal topladı. 1981 de Edinburgh Üniversitesi'nde sunduğu "A Study of İbrahim al-Halabi with Special Reference to the Multaq" isimli tezle doktorasını tamamladı. 1982 de askerlik görevini yaptı. 1983-1994 yılları arasında İngiltere'de, "Dünya İslam Birliği"nde üst düzey idareci olarak çalıştı. 1995'te Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İslam Hukuku Ana Bilim Dalı'na Öğretim Üyesi olarak intisap etti. 2008 yılı Ocak ayında Doçent ünvanını kazandı. 2018 yılı Nisan ayının 3. Gününde dâru-l ukbâya irtihal etti.

Ulusal hakemli dergilerde yayımlanan makaleler :

"Nişanın Bozulmasının Hukukî ve Dini/Ahlakî Neticeleri", *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 30, (2006/1)

"Klasik Fıkıh Usûlünde Neshin Mahiyeti", *E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, (2006/2).

"Roma Hukukunun İslam Hukuku Üzerine Tesiri Konusunda Şarkiyatçılarının Görüşleri", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 4, (2004)

Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler:

"Şeyh Bedreddin'in Bazı İctihadî Meselelerdeki Görüşleri", *Şeyh Bedreddin*, Kayseri, 1997

"Kınalı-zade Ali Efendi'nin Vakfın İcrası ile İlgili Görüşleri", *Kınalı-zade Ali Efendi*, Kayseri, 1999

Diğer yayımlar :

“The Use of Multaqa’l-Abhur in the Ottoman Madrasas and legal Scholarship” Ossmanlı Araştırmaları, *The Journal of Ottoman Studies*, 7-8, 393-418, İstanbul, 1988.

“İslâmî Cezaların Ahlâkî Yönü” (E.M.Sandeela’dan tercüme), *E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 563-574 (2000)

“Tarihi Gelişim Sürecinde Sünni Hukuk Teorisinde İfta’ ve İctihad”, (W.B.Hallaq’tan tercüme), *E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 357-369 (2002)

“Klasik İslam Hukuku Teorisinde Maslahat Meselesi”, (İ.A. Bagby’den tercüme), *Marife*, 3, sayı 1, 155-164. (Bahar 2003)

Bilimsel Kitap:

Cezalarda Caydırıcılık İlkesi, İslam Hukuku ve Modern Hukuk Arasında bir Mukayese, Laçın Yayınları, Kayseri, 2007

Ansiklopedi Maddeleri:

“İbrahim el-Halebi” *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, 15,

“İngiltere” (İslamiyet) *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, 22,

“Mültekâ” *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*, 31,

Londra’da talebe iken 1975 yıllarında Türkiye’den giden arkadaşlarıyla kurmuş olduğu TÜRKYAR (Türk Öğrencileri Yardımlaşma Derneği) oldukça stratejik bir konuma sahiptir. Faaliyetlerinden birisi de başta Türkiye olmak üzere dünyanın birçok ülkesinden gelen Müslüman gençleri Doğu Türkistan’daki Çin zulmünden Batıdaki İslamofobi anlayışının temellerine varıncaya kadar dünyada olan biten olaylardan haberdar etmek olan kuruluştaki, uzun yıllar gündemdeki temel meseleler ve çözüm önerileri üzerine beyin fırtınası diyebileceğimiz çalışmaların öncülüğünü yapmıştır. Türkyar adıyla çıkan dergide şiirler de yazan Has’ın Ayasofyam adlı şiiri, Has hocanın meseleler üzerindeki hassasiyetini göstermektedir.

AYASOFYAM

Hocam Prof.Dr. Halûk Karamağaralı'ya

Bir müze hatırına nelerimiz satıldı,

Putlar çıktı meydana Hak bir yana atıldı,

Patrikhane dururken camimiz kapatıldı,

Daha ne kadar zaman minareler susacak?

Ne kadar Ayasofyam böyle zehir kusacak?

Nasıl manevî darbe vuruldu özümüze?

Nasıl saçtı Avrupa zehrini gözümüze?

Fatih görseydi derdi tükürüp yüzümüze,

“Deniz gibi kan döktük cesetler birer gemi,

Biz onda namaz kıldık müze olsun diye mi?”

Tekbir yükselmez artık, duyulmaz ezan sesi,

İbadet etmek varken ziyaret etmek nesi?

Bize nasıl gülüyor kahpe Yunan teresi,

“Türke yaptıklarımız sanki gelmiş gibi az

Fatih'in camiinde kılamıyorlar namaz !”

Ne olur uyanalım bakalım dünümüze,

Endülüsten bir cami kalmış mı günümüze,

Kiliseye çevirip koymuşlar önümüze,

Ayasofyam silkinip maskesini bir kırsın!

Yeniden gök kubbeye “Allah birdir” haykırsın...

Tasvirler, Haçlar çıkmış,vay sanatmış vay süsmüş

Kandiller neden sönmüş, mihrabı niçin küsmüş?

Gönlümüzdeki arzu işte dilime düşmüş...

Düşün yaşadığın şehir İstanbul mu, Sofya mı?

Yeter! İbadete açın benim Ayasofyamı...

Şükrü Selim Hoca için talebelerinin ayrı bir yeri vardır. Onları, dünyayı kendilerine miras bırakacağımız vârislerimiz olarak gören ve özellikle İlahiyat gençliğinin çok iyi yetiştirilmesinin bizlere yüklenmiş önemli bir vazife olduğunu sık sık vurgulayan Has hocanın konuyla ilgili iki şiirine yer veriyoruz.

1997-98 İLÂHİYAT MEZUNLARINA

Gözünüz aydın olsun işte fakülte bitti
 Bitti ama ömürden beş sene daha gitti!
 Biraz bizler öğrettik, biraz hayat eğitti,
 Tatlı buruk sevinci görürüm hepinizde
 Öğrenciliğe veda, hizmet sırası sizde
 Ülkenin dört bir yanından Kayseri'ye geldiniz,
 Gece gündüz demeden seneleri verdiniz,
 Bitti artık imtihan, bütünleme derdiniz,
 Aklınızda evlilik, belki de askerlik var,
 Mutluluklar dileriz, talihiniz olsun yâr!
 Kiminiz Antalya'ya, Erzurum'a, Maraş'a
 Varıp kavuşursunuz anaya, arkadaş'a
 İlahiyat bir taçtır, nasip olmaz her baş'a
 Hizmet edin vatana gidin en uzağına,
 Ama sakın düşmeyin kimsenin tuzağına.
 Erciyes gibi daim, dimdik dursun başınız,
 Helal kazançla olsun ekmeğiniz aşınız.
 Hoşgörüle dolunuz, muhabbetle taşınız,
 Seviniz insanları, mahlûkatı seviniz,
 Barış, dostluk, kardeşlik en büüyük ödeviniz!
 Sanki meşale gibi, halka rehber siz olun!
 Hak yolda yokuş değil, engin olun düz olun!.
 Takip etsinler sizi, birer nurlu iz olun!.
 Gösterin ülkemize ne vermiş İlahiyat.
 Yaşarsak ALLAH için, ona denilir hayat!

İKİBİNE BİR KALA

(1999 İlahiyat Mezunlarına)

Tarihi bir düşünün, binüçyüze bir vardı
Domanıç yaylasında küçük bir şehir vardı
Bir de Osman adında taşkın bir nehir vardı
Şimdi Osman sizsiniz, atlarınız dörtnala
Yüceltin bu ülkeyi ikibine bir kala...
Mehmed'i Fatih yapan cevher sizde, öz sizde
Sinan'ı mimar yapan iz'an sizde göz sizde
Dinlemek bitti artık, kürsü sizde söz sizde
Gurur duysun sizinle anne, sevgili, hala
Yüceltin bu ülkeyi ikibine bir kala...
Sizden çıkacak elbet Yavuzlar, Alperenler
Dünyaya kul olmayıp Hakka gönül verenler
Siz olunuz bâtilı vurup yere serenler
İnanmasın insanlar hurafelere, fala
Yüceltin bu ülkeyi ikibine bir kala...
Bütün âlemi İslam, Türk'ten çok şey bekliyor
Bosna, Hersek, Kosova derdime dert ekliyor
Kulak verin toprağa ecdad ruhu ne diyor
"Çalışın arı gibi lezzet verin her bala
Yüceltin bu ülkeyi ikibine bir kala...
Yunus misali kalbe sadece Hakkı koyun
Sevgiyi nakış nakış gönüllere dokuyun
Kâinat kitap olsun sayfa sayfa okuyun
Selam deyin çiçeğe, selam yaprağa dala
Yüceltin bu ülkeyi ikibine bir kala...
Muhteşem mazine bak, Yıldırım'lı Murad'lı
Gemi karadan yürür, denizde gezer atlı
Kiminiz Akşemseddin, kiminiz Ulubatlı

Sevgi, huzur taşıyın dinlensin kılıç, pala

Yüceltin bu ülkeyi ikibine bir kala...

Tâ “elestü bezmi”nde hedef Kayseri dendi

Beş senelik uğraşta sizin azminiz yendi

Nedim, Fuzulî sizde, sizde Dede Efendi

Konuşturun neyleri, lisan verin kavala

Yüceltin bu ülkeyi ikibine bir kala...

Nasıl asil milletiz, yedi düvel şaşıyor

Akdeniz’i göl yapıp sahraları aşıyor

Nene Hatun’un ruhu sanki sizde yaşıyor

Vatan sevgisi onu küstürmüş, cana, mala

Yüceltin bu ülkeyi ikibine bir kala...

Şükrü Selim Has, dünyanın faniliğini her fırsatta dile getirmiş ve bu kısa anlık zaman diliminde Allah’a layık kul, son peygamber Hz.Muhammed (a.s)a yakışır bir ümmet olabilmenin tek hedef olduğu bilincini yaşamının her anında etrafındaki dostlarına yansıtmıştır.

Yıllar rüzgâr gibi tutulmaz neden?

Nedir saçlarımı bembeyaz eden?

Dosta, sevgiliye veda etmeden,

Ansızın dünyadan çıkar giderim.

Sonsuz kâinatta bir yıldız gibi

Zamanım gelince akar giderim..

Has hocanın özellikle Takvim başlıklı şu dörtlüğü hayatı çözümleyen bakış açısını oldukça net ve berrak bir şekilde göstermektedir.

Ömür takvim gibidir tükenir yaprak yaprak,

Bizim gibi kaç kişi bitmez sanırken gitti...

Zaman gelecek bir gün, bağrını açıp toprak

Diyecek ki haydi gel, senin de günün bitti...

Şükrü Selim Has için kaleme alınan birkaç dörtlük..

Selim Hoca bir haber ver o diyarlar nice dir
Karşılanman nasıl oldu,hal-i keyfin nice dir
Sorgu sual âsân mıydı imtihanın nice dir
Umarız ki makamın meleklerden yücedir..

Kalbi SELİM idi, görmedik pası
Őükürle yaşadı olmadı âsî
Kırmadı kimseyi insanın HAS'ı
Bizler razı olduk, Sen de ol YÂ RAB...

SOYADI GİBİ HAS BİR İNSANDI ŞÜKRÜ SELİM HOCAM

Doç. Dr. Davut İLTAŞ

İnsanın çok sevdiği birinin ardından onunla ilgili duygularını yazmak o kadar kolay olmuyor. Hele bilimsel yazı yazmaya alışmış akademisyenler için bu daha da zor bir durum. Vefatının üzerinden iki aya yakın bir zaman geçmiş iken, henüz ölümlüne alışamamışken, her an mutata olduğu üzere çıkıp gelecekmiş gibi hissederken, acısı küllenmemişken yazmak gerçekten zor. Ama yine de ölenlerimizi hayırla yâdetme adına bir şeyler söylemek gerekir. 23 yıllık beraberliği bu satırlara dökmem elbette mümkün değil. Fakat hocamın bende iz bırakan bazı yönlerine temas etmem de bir vefa borcu.

Her insanın ailesi dışında hayatına dokunan, derin izler bırakan, hayatı birlikte yaşadığı, paylaştığı insanlar vardır. İşte Şükrü Selim Has hocam da benim için böyle bir insandı.

Kimilerinin “Şükrü Bey”, kimilerinin “Selim Bey” diye hitap ettiği Şükrü Selim hocamla aramdaki ilişkiyi nasıl tanımlayacağım konusunda zihnimi şöyle bir yokediğimde şunları söyleyebilirim. Kader, aynı fakültede aynı branşta çalışan meslektaş olmamız yönünde tecelli etti. Bu bizim dışımızda gelişen bir şeydi. Fakat bir yandan abi-kardeş, bir yandan gizlisi saklısı olmayan samimi iki arkadaş, bir yandan hoca-talebe, bir yandan baba-oğul gibiydik. Bunlardan hangisi ağır basıyordu diye düşündüğümde bir karar vermek zor. Galiba hepsiydi.

Bundan tam 23 yıl önce tam da vefat ettiği sıralarda Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde çiçeği burnunda birkaç aylık asistanken tanıştım hocayla. Bu yüzden bazen kendisine “Hocam, ben senden birkaç ay daha kıdemliyim bu fakül-

tede” diye takılırdım. Doktorasını yurt dışında, İngiltere’de yapmış 20 yıla yakın bir süre orada yaşamış biri olarak Yrd. Doç. Dr. olarak gelmişti fakülteye. Fakültemiz emekli öğretim üyelerinden Prof. Dr. Halit Ünal Beyle önceden tanışıklığı varmış. Halit Bey de gel seni bizim Menderes ve Davut ile tanıştırayım diye Selim Beyi alıp bizim odaya getirmişti. Daha sonra “Halit Bey beni aldı, gel seni bizim Menderes ve Davut ile tanıştırayım diye bunların odasına getirdi. Bir tarafta demlikte çay kaynıyor, pencerenin camları buğulanmış bir odaya getirdi” diye anlatırdı kendisi o günü. Evet, tanışmamız o gün böyle bir ortamda olmuştu. Biz, uzun süre yurt dışında kalmış birkaç dil bilen birisi olarak daha önce haberini aldığımız için havalı, burnundan kıl aldırmayan birini bekliyorduk açıkçası. Ancak o gün tanışmamızdan sonra hocanın son derece mütevazı, hoş sohbet, esprili biri olduğunu gördük ve kısa süre içinde kaynaşıverdik.

Ben o sıralarda yüksek lisans yapıyordum fakültede ve henüz bekârdım. Evde tek başıma kalıyordum. Kaldığım evle hocanın evi nispeten yakın sayılırdı. Sabahları arar “Hazırsan gelip alayım birlikte gidelim fakülteye” derdi. Bazen hazır olurdum, bazen kahvaltı yapıyor olurdum. Hocaya eve çıkıp kahvaltı yapmasını söyledim. Bu şekilde beni evden aldığı çok olmuştur. Hatta bir keresinde arkadaşlara bu durumu anlatırken mizahî bir şekilde “Adamı almaya evine gidiyoruz, adam hazır değil. Bir gün almaya vardım. Evin altındaki bakkal, “Koş oğlum hocaya haber ver, şoförü geldi” diye anlatmıştı ve bunu ara sıra dile getirirdi.

Hocamla bir kısmı burada anlatamayacağım kadar çok özel, bir kısmı herkesin bildiği çok sayıda anım var. Fakültede çay içtiğimiz, odaya geldiğinde etrafa neşe saçan, herkese takılırdı. Bulunduğu ortama renk katan, ortamı ısıtan bir kişiliği vardı. Bu, fakültede hemen herkesin bildiği bir özelliğidir. Kime rastlasa ona takılmadan geçmezdi. Burada özellikle Kur’an Hocamız Abdullah Benli Beye, İslam Hukuku Hocamız Menderes Gürkan Beye, Hadis Hocamız Habil Nazlıgül Beye takılmalarına değinmeden geçemeyeceğim. Ve tabi ki bendenize takılmaları... Beni sigara içerken her gördüğünde imalı olarak söylediği “Sigaranı sevsinler” takılmasını, “Ne yapıyorsun çocuk” deyişini asla unutmuyacağım. Hocanın dokundurmaları ayrı bir espri ürünüydü. Birçok kimsenin söylediğinde kavga çıkacak sözleri, o söylediğinde batmazdı. Herkes babacan tavrını bilir ve söylediklerinden alınmazdı.

Hocanın belirgin özelliklerinden biri de şiire düşkünlüğüdür. Fakültede hemen herkes onun kızdığı yerli ve yabancı siyasilere ve liderlere yazdığı hicviye türünden dörtlüklerini bilir. Gençliğinden beri yazdığı şiirleri, ölümünden kısa bir süre önce toplamaya başlamıştı. Bunları bir kitap haline getirme hayali vardı. İnşallah bu hayalini gerçekleştireceğiz.

Uzun yıllar İngiltere’de kalmış olmasının onun hayatında ayrı bir önemi vardı. Zaman zaman İngiltere anılarından bahsedirdi. Bu yüzden bazıları “İngiliz Selim” derlerdi. Dünya İslam Birliği Teşkilatında uzun yıllar sekreterlik yapmış olması, yurt dışında yaşayan Müslümanların sorunları ile ilgilenmiş olması, hocayı farklı kılan yönlerinden biriydi. Rabbim bu süreçte Müslüman olmalarına vesile olduğu kişiler hatırına ona rahmetiyle muamele eylesin. Hocanın Müslümanların dertleriyle dertlenmek gibi her Müslümanda olması gereken bir hasleti vardı. Özellikle de İsrail’in işgali altındaki Filistinliler söz konusu olduğunda daha bir hassaslaşırdı.

İhtiyacı olan herkese elinden geldiğince destek olmaya çalışırdı. Doktora ve Yüksek Lisans tez özetleri söz konusu olduğunda hemen herkesin ilk aradığı kişi o olurdu. Bazen nazlansa da hiçbir teklifi geri çevirmez, bu özetleri üşenmeden yazardı. İngilizce bilen tercüman lazım olduğunda da akla ilk gelen kişi o olurdu. Tez özeti, makale kontrolü, İngilizceye çeviri gibi İngilizceyle işi olan birçok kişiye yardım olmuştur. Üzülerek belirtiyim ki, akademik işlerde hocanın bu yönünden yeterince faydalanamadık. Zaman zaman kitap çevirisi için konuşurduk ama nasılsa zaman var diye bir türlü kısmet olmadı. İngiltere’de uzun yıllar önce İbrahim el-Halebî ve *Mültekâ* adlı eseri üzerine hazırladığı doktora tezini bastırmak hocanın önemli planlarından biriydi. Tezde oldukça fazla Arapça ibare de bulunduğu için benden bilgisayara aktarmamı rica etmişti. Ben de daktilo edilmiş halinden bilgisayara aktardım ama basımı gerçekleşmedi. İnşallah bu tezin basımı ile uygun bir zamanda ilgileneceğim.

Hocanın başta bendeniz olmak üzere birçok kişiye maddî yardımda bulunduğunu yakinen bilen birisiyim. Kolay kolay kimseye hayır demez, elinden geldiğince yardımda bulunur ve verdiği borçları istemek için de peşine düşmezdi. Hoca benim açımdan aynı zamanda bir baba gibiydi. 23 yıl boyunca paraya ne zaman sıkıştıysam yok demedi verdi. Özellikle de askerliği paralı yaptığım zaman taksitin birini yatırmaya para bulamadığımda hiç tereddüt etmeden çıkarıp verdi. Ben ne zaman söylesem, “Takma kafana, ne zaman imkânın olursa o zaman öde” derdi. Vefat ettiği zaman da kendisine bir miktar borcum vardı. Vefatından sonra kardeşi Kenan Bey vasıtasıyla bu borcu ailesine ödedim. Sevgili hocamın bu noktada hakkını ödeyemem.

Çoğu zaman kendi özel işlerinin aksamasına rağmen başkalarının işine koşturdu. Rektörümüzün ricası üzerine iki dönem üniversite genel sekreter yardımcılığı görevini yürüttü. Bu yüzden profesörlüğü gelmiş olmasına rağmen vakit bulup müracaat edemedi. İdam cezası üzerine bir çalışma yapıyordu ama bu çalışma da maalesef yarım kaldı.

Acı tatlı anılarla dolu 23 yıllık bir arkadaşlığımız, dostluğumuz vardı hocayla. Kimi zaman beraber yemek yapar yerdik. Benim de bir katkı olsun diye bulaşık-ları kendisi yıkardı. Evde yıkar mıydı bilmiyorum. Kıyafet almaya çoğu zaman bir-likte giderdik. Her seferinde tezgâhtarlara takılıp “Ya ben (beni kastederek) bunun gibi çift maaşlı değilim, ben tek maaşlı bir devlet memuruyum, daha uygun bir şey yok mu” diye takılırdı. Hafta içi birbirimizi görmediğimiz zaman olmazdı. Hatta çoğu hafta sonlarını bile birlikte geçirirdik.

Yaklaşık bir buçuk sene önce ilk rahatsızlandığında birkaç ay içine kapandı. Yüz yüze görüşemiyorduk ama telefonlara cevap veriyordu. Sonra bir gün kendi-sini görmek için Menderes Beyle hastaneye gittim. Belli etmek istemiyordum ama gözlerim doldu ve ağlamak istiyordum. Üzülmesin diye kendimi zor tuttum. Kısa bir ziyaret. Sevdiği şeylerden bahsettik. “İnşallah hocam iyileş, yine yaparız onla-rı” dedik. Bir sene kadar derslere ara verdi. 2017 yılının güz döneminde kendisini biraz toplayınca “Hocam, lisans dersleri yorar, ama yüksek lisans ve doktora bir ders verelim, haftada bir gün de olsan fakülteye gel. Bu hem senin için hem de bizim için iyi olur” dedik ve öyle yaptık. Vefatından bir ay öncesine kadar bu şekilde devam etti. Haftada bir uğrar görüşür, konuşurduk. Sanki yine eski haline dönmüştü hoca. Yine gülüyor, şaka yapıyor, arkadaşlara takılıyordu. 3 Nisan sabahı Menderes Beyden gelen telefonla vefat haberini alınca hiç beklemediğim bir anda gelen bu haberle yıkıldım. Babamın vefatından sonra hissetmediğim bu acıyı, in-sanın baba gibi bildiği, sevdiği birini kaybetmenin acısını bir kez daha yaşadım.

Tek tesellim şudur: Hoca, hayatta iken çok sevilen bir insandı. Soyadı gibi has bir insandı. Vefat ettiği de ne kadar sevildiğini bizzat gördük. Ardından herkes şükran ve minnetle andı hocayı. Çünkü buna layık bir insandı. Rabbim bunu bize de bahşetsin. Başka saygı değer eşi Nur Hanıma, çocukları Bilal ve Halide’ye ve özellikle hastalığı sürecinde yanından hiç ayrılmayan ve kendisini babası gibi se-ven kardeşi Kenan abiye ve kız kardeşi Saime ablaya Cenab-ı Haktan sabr-ı cemîl niyaz ederim. Mekânın cennet olsun sevgili hocam. Rabbim rahmetiyle muamele eylesin...